

'A posteriori' is een gedicht in beelden

Tentoonstelling

Hans van Houwelingen - a posteriori.

T/m 17 april. Museum de Fundatie - Kasteel het Nijenhuis, Heino/Wijhe. Di t/m zo 11-17u.

Hij is ons in al zoveel gedaanten overgeleverd: als autocratisch museumdirecteur, handige schurk, kunstcollectioneur, meeloper van Hitler, als verblinde ijdelruit die per se echte Vermeers wilde zien in vervalsingen. Dirk Hannema (1896-1984) was de na de Tweede Wereldoorlog in ongenade gevallen oud-directeur van toen nog Museum Boijmans in Rotterdam. Op voorspraak van machtige vrienden mocht hij tot aan zijn dood als 'verbannen' kasteelheer de scepter zwaaien over Het Nijenhuis in Overijssel, waar hij zijn eigen collectie, inclusief de valse Vermeers, toonde.

Nu heeft de Nederlandse kunstenaar Hans van Houwelingen (1958) een nieuwe rol toegevoegd aan het grillige spectrum dat Hannema bestreek: die van kunstenaar. Anderhalf jaar geleden vroeg directeur Ralf Keuning Van Houwelingen om een expositie te maken met deels stukken uit de collectie van het Nijenhuis, deels nieuw werk. Wie het geëngageerde en vaak weerbarstige werk van Van Houwelingen kent, weet dat zo'n tentoonstelling niet alleen maar gaat over het samenvoegen van een paar esthetische objecten. Van Houwelingen wil met zijn presentatie 'A posteriori' een heleboel overhoop halen: de verschillende normen en waarden, de ethische programma's aan de hand waarvan mens en kunst in verschillende tijdperken worden beoordeeld. 'Voor de troepen uit marcherend,' zegt Van Houwelingen in de tentoonstellingsbrochure, 'trekt de kunst altijd een vochtig spoor van moralisme achter zich aan.'

Om dat spoor te vinden is in drie zalen van Het Nijenhuis en in de tuin daarbuiten

een speurtocht uitgelegd die niet zo zeer vochtig is als in de tijd bevroren. De tocht voert je langs alle tijden - van de diepste prehistorie tot het hier en nu, en ergens tikt een metronoom zo ondraaglijk langzaam dat je tred letterlijk vertraagt. Het spoor voert van een Zadkine die geen Zadkine is, langs vervalste 'Vermeers', Japans Kintsugi-porselein, een 'El Greco', een sla venmeisje door 'Hannema' geschilderd, miljoenen jaar oude ammonieten, nazihelmen, een verzameling mierzoete hertjes, ook door 'Hannema' geschilderd, een kajak uit Borneo met onderdelen van een kleermakerspop en veel meer. Sommige voorwerpen zijn afkomstig uit de collectie van Van Houwelingen zelf, die op (internet)veilingen replica's van barokke beelden, fossielen, beenderen en de echte her tenprenten van vervalsers Han Van Meege ren op de kop tikt. B-garnituur komt samen met A-garnituur in een kakofonie van stijlen, opvattingen, tijden en objecten.

Zo ontstaat een gedicht in beelden, met 'strofen' die soms rijmen, dan weer knetterend tegen elkaar op botsen. Dat laatste gebeurt in *De Kunst van Waarde* (2015), opnieuw een 'Hannema', maar in werkelijkheid een Van Houwelingen. Te zien is een marmeren slaaf die een marmeren kussen torst waarop zijden zakken vol Surinaamse rijst torenen. De slaaf - een replica in wit in plaats van zwart marmer - is één van de vier dragers van een gigantisch grafmonument uit 1669 voor de Venetiaanse doge Giovanni Pesaro. Om zijn pols hangt een echt gouden Rolex, door Van Houwelingen tweedehands op de kop getikt. Dit beeld is niet alleen een commentaar op de controversiële museumdirecteur die zo graag een patent had op waarheid en oordeelsvorming waar het kunst betrof. Het is ook een schurend commentaar op slavernij, op kolonialisme en willekeurig welk superioriteitsgevoel dat altijd misplaatst is.

Lucette ter Borg

De Kunst van Waarde (2015): zogenaamd een 'Hannema', in werkelijkheid van Van Houwelingen